

..... [p1]

Eerweerde Heer en meester,

Wij zullen op eenen anderen keer beter de algemeene schrijfwijze volgen in ons schrijven, en spaarzamer de Limburgsche woorden gebruiken, bezonder de kleine versleten woordesken die alle vijf voet terugkomen. De uitdrukkingen, de draai van den volstel zullen u aardiger voorkomen als de Limburgers. Ik heb diks opgemerkt, dat er velen zijn, die nooit over 't stelsel van de gouwspraken¹ niet en hebben gehoord, die er misschien tegen zijn als ze 't kennen, en die in 't gebruik er nogtans, dapper op, vóór schijnen. Ze zijn niet verwonderd van eenvoudige uitdrukkingen te hooren, (diks omdat zij ze niet van de Hollandschen en kunnen onderscheiden) maar zullen bij 't minste woordesken, dat niet Hollandsch en is, recht springen en de veêren struivelen. 't Woordesken wie, wi, whij (hoe) dat wij vroeger wie schreven, wordt in Limburg met ij en niet met ie uitgesproken. Wij hadden ons verdoold met onze ie-uitspraak van den klank ij. Bormans schrijft het ook met ij; ik meen ergerhands gezien te hebben dat hij het whij schreef, en deze wijze verdedigde.

Wij hebben al bij de 150 inschrijvingen voor 't Daghet. 60 uit West-Vlaanderen; 15 uit Oostvlaanderen; 1 uit Holland; 40 uit 't Bisdom Mechelen; 40 uit [Limburg] Van de 40 uit [Limburg] zijn er 2 van den Maaskant; 1 of 2 uit het Haspengouw; de anderen (36 of 37) uit den Kempen of uit Klein Vrankrijk.² Uit het Klein Seminarie

..... [p2]

van S^t Truiden en S^t Roch (meteen 250 vlamingen) zijn er nog maar 3.

Gij ziet dat alles geen goud is dat blinkt. Maar met den eersten nummer kunnen wij zeker nog op 50 misschien wel op 100 man meer tellen: zoo dat wij toch niet in nood en geraken.

Als Mijnheer Daniëls u schrijft, wakker hem aan om mede te helpen in 't schrijven. Ik denk dat hij het wel van alleen doen zal. Ik heb hem geschreven, al twee keeren, maar nog geen antwoord gehad.

.....

1 Streektaal.

2 De naam is afkomstig van het woord 'Vranckenbosch'. Dit bos, gelegen nabij Loksbergen, werd al in de 14de eeuw ontgonnen. De Ferrariskaart (1770) vermeldt 'Kleyn Vranckryck'. Klein-Frankrijk of Kleen-Frankrijk is dus een gehucht in de gemeente Loksbergen (Halen, Limburg).

Nu moeten Cuppens en ik ons examen voorbereiden voor het onderdiaconaat;³ de twee anderen, die hier zullen medeschrijven, voor den “pro cura”.⁴ Maar met eene 14 dagen zullen wij op een nieuw kunnen beginnen.

Wij hadden gedacht, al van 't begin af, van op de twee leste bladzijden van 't Daghet, het een of 't ander oud [*Limburgsch*] werk uit te geven; bv. Sinte Kerstine⁵ dat mellius et omnium est.⁶ Ik geloof niet dat vier van onze inschrijvers dat dicht hebben; De eerste uitgaaf is al lang uitgeput; en de inschrijvers zullen liever zoo iets, als niets hebben, gelijk het zijn zou, als wij 't Daghet grooter lieten drukken. Wat denkt gij erover: uw gedacht zal het onze worden.

Wij zullen trachten met den Heer Tuerlinckx in kennis te geraken.⁷

Ik schik u hierbij een sterteken aan de Alvermennekens;⁸ en iets over

..... [p3].....

Bormans dat in Juni 78 bijkans zoo in de “Gazette de Liège” stond.⁹

.....

3 Jakob Lenaerts en August Cuppens studeerden gedurende deze periode aan het grootseminarie van Luik. De examens gingen eind november 1884 door.

4 Term gebruikt wanneer iemand een document ondertekent namens iemand anders.

5 [Sente Kristina](#) is een Middelnederlandse heiligenlegende toegeschreven aan Broeder Gheraert. De tekst werd later uitgegeven door J. Bormans. Het gaat over het leven van Christina de Wonderbare van Sint-Truiden.

6 Vertaling (Latijn): het beste of meest waardevolle (van alle oude werken).

7 In zijn [brief aan A. Cuppens van xx/11/1884](#) schrijft Guido Gezelle: “Hoe meer meêwerkers hoe beter. Kunt gij Tuerlinckx daar niet bij krijgen?”

In een [latere brief van 25/12/1884 van A. Cuppens aan G. Gezelle](#): “Rijkaart heeft aan Tuerlinckx geschreven voor hulp en bijstand: nog geen veds van hem terugvernomen! Als gij hem zelf eens schreeft?”

8 Een Limburgs sagenwezen, vergelijkbaar met kabouters. Boeren die de Alvermannen met respect behandelen en hen iets te eten geven, vaak boterhammen en koffie, zullen 's nachts geholpen worden door de wezens, maar volgens verschillende sagen, alsook een dichtwerk geschreven door Lenaerts, zouden de Alvermannen uit Limburg weggetrokken zijn nadat het christendom zijn intrede maakte.

L.W.J. Lenaerts, *Limburgsch Oud Wangeloof. De Kabouters*. In: 't Daghet in den Oosten: I (1885) 2, p. 11-13.

De bijlage met het ‘sterteken’ ontbreekt. Voor het volledige handschrift zie bijlage 2 bij de [brief van A. Cuppens aan G. Gezelle van 21/10/1884](#).

9 Bijlage 2 is toegevoegd aan deze brief.

Onze kleine oude medecijneboekskens gaat gij ook ontvangen.¹⁰

Zou Cuppens eens wat schrijven over onzen Eerw. Heer Daris zijne werken? ¹¹

In onze Boekerij¹² en vinden wij geene ingeschreven zeggels, bezonder geene vlaamsche. Gewoonlik is er een papier over geplekt,¹³ en anders zijn ze uitgekretst.

Geen boek en zal ons onder de handen doorgaan of wij zullen er op letten. Een dat nog al eens gevonden wordt, is: Sum Jacobi et amicorum.¹⁴

In het "Sermoen van de devotie tot den lijdenden Jesus, - Ghendt, bij Jan Danckaert 1703 - vind ik: "desen boock hoort toe aen Ludovicus geijbels en die desen boock vint en niet wieren en bercht dat en mijnen [E] vindt niet aen. Ludovicus geijbels tot Soelder 1754."

Koob Len.

Luik, den 17sten Nov. 84.

15

..... [p1]

Bormans.

.....

10 In zijn [brief aan A. Cuppens van xx/11/1884](#) schrijft Guido Gezelle: "Die twee boeken Apothekers enz. zouden mij hoogst welkom zijn.

11 In de eerste jaargang van 't *Daghet in den Oosten* is er geen artikel over Daris verschenen. Er zijn twee verwijzingen naar hem:

Ons Boek- en Boekstafwezen. In: 't *Daghet in den Oosten*; 1 (1885) 3, p. 23: verwijzing naar zijn studie *Histoire du diocèse et de la principauté de Liège*, 1884

P. Daniëls, Plaatsnamen in Limburg. In: 't *Daghet in den Oosten*; 1 (1885) 14-15, p.112 verwijzing naar studies van Daris met betrekking tot Borgloon en Groot Loon.

12 Bibliotheek van het grootseminarie te Luik.

13 / tussen de twee woorden om witruimte aan te duiden.

14 Vetaling (Latijn): Dit boek behoort toe aan Jacobus en zijn vrienden.

15 Bijlage bij brief van L. Lenaerts aan G. Gezelle van 17/11/1884: artikel over Bormans gepubliceerd in: *Gazette de Liège*: (juni 1878). Zie [record 6.26863](#)

Onze geleerde taalkundige, J. H. Bormans, was van S^t Truiden van dan. Hij word in 't jaar O. H. 1801 geboren en storf te Luik in 't jaar 78.

Van jongs af aan was 't een slimmen en brave mensch. Doorbraaf, ja dat was er; en doorgeleerd ook, en dat: bewijzen zijne werken en de ambten die hij vervuld heeft. Hij kost achttien jaar zijn, doen er al leeraar was van de Poësie en de Rhetorica in Seminarie van Luik: vervolgens kwam er in 't collegie van Luik, doen in dat van S^t Truiden, waar hij in 34 de Bestierder van word, doen in dat van Hasselt, doen in de Hoogschool van Gent (in 1835) en eindelijk in 't jaar 37, in die van Luik. Daar heeft er, ene dertig jaar lang, zijne schoone lessen van grieksche en latijnsche woordafleidkunst gegeven.

Nu zijne besonderste werken, en dan zult ge zien dat er zijn moedertaal niet vergat al zat er ook midden in 't Walenland. Wat heeft er zooal uitgegeven:

1° een werk over de vlaamsche spraakregels.

2° 't besonderste werk van eenen Limburgschen dichter, van Van Veldeke.

3° Het leven van Sint Servaas in verzen, uit de 12^{de} eeuw.

4° 't leven van Sinte Kerstine en dat

5° van Sinte Luitgaarde, gedichten uit de 14^{ste} of de 15^{ste} eeuw.

6° Brokken van 't [vlaamsche] Roelandslied. Een van die stukken, dat in Loon gevonden word, was nog onbekend.

7° Brieven aan Karel Grandgagnage, om hem te laten zien, dat in zijnen woordenboek, de woorden "origine inconnue," "origine celtique", niets anders en beteekenen als: "uit het vlaamsch overgenomen.

Bormans was lid van de Koninglijke akademie van Brussel, van de Koningl. Comm. van Geschiedenis van de Maatschappij van de Nederlandsche letterkunde te Leyden, enz. enz.

..... [p2]

Bormans had zooveel geschreven en zooveel uitgegeven. En zoudt ge 't kunnen gelooven? Zijne boeken zijn na zijn dood verkocht geworden als... oud papier voor zooveel centiemen het pond. O barbaarschen tijd; o barbaarsch Walenland.

Briefbeschrijving

Verzender	Lenaerts, Leonard Willem Jakob
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	17/11/1884
Verzendingsplaats	Luik
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	1 dubbel vel, 211 mm x 134 mm papier, wit papiersoort: 4 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	Bevat een handgeschreven bijlage: artikel van Lenaerts over Jan Hendrik Bormans (Gepubliceerd in: Gazette de Liège. - (juni 1878))

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	5447
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.11757
IIIF-manifest	https://go.wander.be/iiif/bibliotheek-brugge/da77f3f3bda76d3d6c742028a3ae442642b83799/manifest

Inhoud

Incipit	Wij zullen op eenen anderen keer beter
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	17/11/1884, Luik, Leonard Willem Jakob Lenaerts aan [Guido Gezelle]
Editeur	Michael Gijbels; Marc Carlier (research); Peter De Baets (research); Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2026
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
